

Kysymyksiä keskustelun virittämiseksi

Yleisesti

- Minkälaisia ajatuksia, tunteita ja kysymyksiä elokuva/kohtaus sinussa herätti?
- Oliko elokuvassa/kohtauksessa jotain itsellesi tuttua, mitä?
- Oliko elokuvassa/kohtauksessa jotain yllättävää, mitä?
- Samaistuitko johonkin roolihenkilöön, keneen ja miksi?
- Olisitko toiminut itse toisin kuin elokuvassa/kohtauksessa toimittiin, miten?
- Jos isä ei olisi tehnyt itsemurhaa, miten perheen elämä olisi jatkunut?
- Kuka olisi voinut auttaa tyttäriä, miten?
- Jos saisit käsikirjoittaa elokuvan uudelleen, miten se etenisi?

Kysymyksiä ja pohdittavaa ammattiauttajille ja alan opiskelijoille

- Tutustu päihteidenkäyttöä kartoittaviin testeihin, www.paihdelinkki.fi. Tee omat testisi ja ellet käytä päihteitä, tee kuvitteellisia testejä ja katso millaista palautetta niistä saat. Mitä testit kertovat sinulle omasta päihteidenkäytöstäsi? Nouseeko tuloksista henkilökohtaisia tavoitteita suhteessa päihteidenkäyttöösi? Arvioi testien mahdollisuuksia työssäsi. Katso asiantuntija-artikkeli ”Oma suhde alkoholiin”.
- Tutustu vastaavasti masennustestiin, www.tohtori.fi.
- Oletko joutunut kokemaan omassa elämässäsi tai lähiyhteisössäsi jotain samoja asioita, mitä elokuvassa näit? Miten nämä kokemukset ovat vaikuttaneet sinuun ja elämääsi? Mitä voimavaroja kokemukset ovat sinulle antaneet? Miten arvelet niiden vaikuttavan sinuun työssäsi/tulevassa työssäsi, mitä haasteita ne asettavat ja tarvitsetko tukea? Minkälaista tukea?
- Mitä hyötyä tai haittaa omista kokemuksista voi olla, kun työskentelee ihmisten parissa, joilla on samoja ongelmia? Onko ammattilaisen helppo hakea itselleen apua? Mitä seurauksia voi olla, jos tunnistaa avun tarpeen, mutta kieltäytyy avusta?
- Minkälaisissa työtehtävissä voit tavata elokuvan henkilöitä? Mitä ammatillisia valmiuksia kohtaaminen ja työskentely tällaisessa elämäntilanteessa olevien ihmisten kanssa vaatii? Arvioi omia valmiuksiasi suhteessa näihin vaatimuksiin. Mitä ammatillisia tavoitteita asetat itsellesi ja miten voisit ne saavuttaa?
- Onko mahdollista työntekijänä kunnioittaa ihmistä ihmisenä hänen teoistaan huolimatta? Miten sen tavoittaa...vai tavoittaako?
- Mitä uutta opit päihdeongelman ja masennuksen luonteesta elokuvan perusteella?
- Miten olisit auttanut tyttöjä, jos olisit ollut naapuri, opettaja tai kauppias?
- Kenen tehtävä olisi ollut puuttua perheen elämään ja missä vaiheessa?
- Mitkä olivat sisarusten lapsuuden riskitekijät ja suojaavat tekijät?

- Millainen tunnelma perheessä oli? Minkä tunteiden kanssa lapset joutuivat elämään?
- Millaiset roolit sisarukset ottivat perheessä? Vertaile rooleja. Katso Päihdeperheen roolit –taulukko.
- Miten voit työssäsi/tulevassa työssäsi tukea lapsia, jotka elävät perheessä, jossa käytetään päihteitä ongelmallisesti ja/tai sairastetaan vakavaa mielenterveys sairautta?
- Miten elokuvassa näkyy sukupolvien ketju? Katso puheenvuoro Masennus ja alkoholismi sukupolvien ketjussa.
- Minkälainen vaikutus isän vanhemmilla oli perheeseen?
- Minkälainen oli lähiyhteisön suhtautuminen perheeseen ja isovanhempiin? Miten muiden reaktiot vaikuttivat heihin?
- Mitä voimavaroja koettu lapsuus on saattanut antaa tytöille?
- Jos elokuvaan tulisi jatko-osa tyttöjen aikuisuudesta, millainen se olisi?

Erityiskysymyksiä ja –tehtäviä alan opiskelijoille

Tutustu lastensuojelulakiin (417/2007).

- Kuvaile lastensuojeluprosessia perheen kohdalla, jos lakia sovellettaisiin parhaalla mahdollisella tavalla. Miten toimittaisiin ja millaisia palveluita perhe saisi? Tuo esille erilaisia vaihtoehtoja ja kuvaile minkälaiseksi perheen elämä eri vaihtoehdoissa muotoutuu.
- Sijoita itsesi lastensuojelun työkenttään. Missä kaikissa prosessin vaiheissa voisit itse olla mukana työsi/tehtäväsi puolesta?

Tutustu päihdehuoltolakiin (417/2007) ja päihdepalvelujärjestelmään

- Kuvaile elokuvan äidin asiakkuutta päihdehuollossa, jos häneen sovellettaisiin nykyistä päihdehuoltolakia? Olisiko pakkohoito mahdollista? Arvioi nykyisen päihdehuoltolain sisältöä.
- Missä työtehtävässä voisit itse tavata elokuvan äidin?
- Minkälaisiin päihdehuollon palveluihin ohjaisit äidin? Perustele kantasi.
- Minkälaisia palveluja lapsilla olisi mahdollista saada päihdehuollon piiristä?

Tutustu mielenterveyslakiin (1116/1990) ja mielenterveyspalveluihin

- Minkälaisia mielenterveyspalveluja isä/perhe olisi tarvinnut?

Tutustu päihdeongelman puheeksiottoon ja motivoivaan haastatteluun

- Motivoivan haastattelun teorian mukaan ihminen käy läpi erilaisia muutosprosessin vaiheita, kun hän pyrkii eroon päihteistä. Tutustu näihin vaiheisiin ja pohdi, miten näit nämä eri vaiheet elokuvan äidin elämässä? Mikä on työntekijän toiminnassa olennaista prosessin eri vaiheissa?
- Oheismateriaali: Koski-Jännes, A., Riittinen, L. & Saarnio, P. (toim.) 2008. Kohti muutosta. Helsinki: Tammi.

Tehtävä pareittain

- A on työntekijä (valitse itse ammatti ja työpaikka) ja B on päihdeongelmainen äiti. Työntekijä on kuullut usealta taholta todistettavasti, että äidillä on päihdeongelma. Hän päättää ottaa asian ensimmäistä kertaa puheeksi. Keskustelu käydään siten, että B kieltää ongelmansa ja A yrittää saada hänet myöntämään asian todistelemalla, syyttelemällä, kiistämällä, leimaamalla, pelottelemalla, uhkaamalla jne.
- Roolien vaihtaminen: B on työntekijä ja A on päihdeongelmainen äiti. Nyt keskustelu käydään soveltaen puheeksioton ja motivoivan haastattelun menetelmiä.
- Harjoitus puretaan keskustelemalla parin kanssa kokemuksista ja vertaamalla kohtaamistapoja. Lopuksi koko ryhmän yhteinen keskustelu.

Tutustu vanhemmuuden roolikarttaan

- Tee ohjeiden perusteella arvio elokuvan äidin ja isän vanhemmuudesta. Kuka/ketkä olisivat voineet tukea vanhemmuutta ja miten?
- Oheismateriaali: Helminen, M-L. & Iso-heiniemi, M. 1999. Vanhemmuuden roolikartta. Käyttäjän opas. Helsinki: Suomen kuntaliitto.

Tutustu varhaisen puuttumisen malliin ja verkostotyön menetelmiin

- Draamaharjoitus ryhmässä (4-5 henkeä)
- Ryhmässä valitaan yksi ajankohta elokuvan perheen elämästä ja toimintayksikkö, josta varhainen puuttuminen käynnistetään. Jokainen ryhmäläinen valitsee roolin, jossa toimii.
- Harjoitellaan varhaista puuttumista ryhmässä. Harjoitus puretaan yhteisellä keskustelulla.

Kysymyksiä päihde- ja mielenterveysasiakkaiden yli 15-vuotiaille lapsille

- Minkälaiset asiat saavat sinut pitämään huolta vanhemmistasi?
- Minkälaista arki on, kun vanhempasi voi hyvin/on selvin päin?
- Jos sinulla olisi taikasauva, mitä taikoisit perheellesi/vanhemmillesi/itsellesi?
- Mitä haluaisit sanoa vanhemmillesi?

Kysymyksiä päihde- ja mielenterveysasiakkaille

- Onko lastesi tai muiden läheistesi huolenpidolla vaikutusta hyvinvointiisi?
- Kuvaile, millainen olet parhaimmillasi, huonoimmillasi, selvin päin, humalassa. Pyri löytämään sekä myönteisiä että kielteisiä ominaisuuksia?
- Mitä toivot itseltäsi/läheisiltäsi?
- Mitä haluaisit sanoa lapsillesi tai muille läheisillesi?